

S. Sayısı : 35

Bina ve arazi vergisi kanunları hükümlerine tevfiikan vergiden istisna edilmiş olan hükmi şahıslara aid mukataalı gayrimenkullerin kıymetlendirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (I/407)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı: 6/2151

15 - V - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bina ve arazi vergisi kanunları hükümlerine tevfiikan vergiden istisna edilmiş olan hükmi şahıslara aid mukataalı gayrimenkullerin kıymetlendirilmesi hakkında Vakıflar umum müdürlüğünce hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 - V - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

1451 numaralı tapu harçları kanununun 35 nci maddesi mucibince hakiki ve hükmi şahıslar uhdesinde bulunan icareteynli ve mukataalı gayrimenkullerin icare ve mukataalarının vergi kıymetlerine nisbetle binde 2,5 kuruş hesabı alınması lâzım geldiği ve 2762 sayılı vakıflar kanununun 27 nci maddesi de işbu gayrimenkullerin bir yıllık icare ve mukataalarının 20 misli bir taviz mukabilinde mülkiyetlerinin mutasarrıflarına geçirileceğini âmir bulunduğu cihetle Devletin, mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen teşekküllerin ve belediyelerin uhdelerinde olub 1833 sayılı arazi ve 1837 sayılı bina vergileri kanunları mucibince vergiden müstesna tutulmuş olan mukataalı bina, arazi ve arsalarla 3450 ve 3709 sayılı kanunlara göre kıymet takdir edilerek bunların mukataaları bu kıymetler üzerinden hesap ve taviz bedelleri de son bir yıllık mukataaya göre istifa edilmektedir.

Yukarıda zikrolunan bina ve arazi vergileri kanunları müesseseler, cemiyetler, şirketler, bankalar ve daha bazı hükmi şahıslar uhdelerinde bulunan bir kısım gayrimenkulleri de vergiden istisna etmiş olduğu cihetle işbu gayrimenkullerden mukataalı bulunanların mukataa ve taviz bedellerinin dahi Devlete, mülhak ve hususî bütçeli daire ve müesseselere ve belediyelere aid bulunub vergiden müstesna olan mukataalı gayrimenkuller hakkında yapıldığı gibi mezkûr gayrimenkullere de kıymet takdir ettirilerek mukataa ve taviz bedellerinin işbu kıymet üzerinden alınmasını temin maksadile ilişik kanun lâyihası arz ve teklif edilmiştir. Kabul buyurulması rica olunur.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/407

Karar No. 44

30 - V - 1940

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 15 mayıs 1940 tarih ve 2151 sayılı tezkeresi ile sunulan ve 17 - V - 1940 tarihile encümenimize havale buyurulan vergiden müstesna yapı ve topraklarda mukataa kıymetlerini tayin edecek bir usulün tesbitine dair kanun lâyihası Maliye vekâleti ve Evkaf umum müdürlüğü mümessilleri huzurile tedkik olundu:

Tedkikat neticesinde iki tarafın mümessilleri uyuşamadıkları takdirde üçüncü bir hâkemin mutlak olarak mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından intihabı muvafık görülerek lâyiha bu yolda tadil edildi.

Yüce Meclise sunulmak üzere Yüksek makamlarına arz olunur.

Dahiliye E. Rs.	Reis V.	Bu M. M.
Tekirdağ	Çorum	Tokad
<i>C. Uybadın</i>	<i>Atif Tüzün</i>	<i>Galib Pekel</i>

Kâtib		
Yozgad	Antalya	Antalya
<i>Z. Arkant</i>	<i>F. Daldal</i>	<i>T. Sökmen</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bingöl
<i>S. Uzun</i>	<i>F. Tıridoğlu</i>	<i>N. Sahir</i>
Bursa	Çanakkale	Çorum
<i>F. Güvendiren</i>	<i>H. Ergeneli</i>	<i>İ. K. Alpars</i>
Erzurum	Erzurum	Hatay
<i>Z. Soydemir</i>	<i>N. Elgün</i>	<i>A. Türkmən</i>
İzmir	Kars	Kayseri
<i>M. Aldemir</i>	<i>E. Özoğuz</i>	<i>A. H. Kalaç</i>
Konya	Kütahya	Malatya
<i>Şevki Ergun</i>	<i>Sadri Ertem</i>	<i>E. Barkan</i>
Samsun	Sivas	Yozgad
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>M. Ş. Bleda</i>	<i>S. Korkmaz</i>
Trabzon	Zonguldak	Zonguldak
<i>S. Abanozoğlu</i>	<i>İ. E. Bozkurd</i>	<i>Rifat Vardar</i>

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/407

Karar No. 6

29 - XI - 1940

Yüksek Reisliğe

Vergiden müstesna yapı ve topraklarda mukataa kıymetlerini tayin edecek bir usulün tesbitine dair olup Başvekâletin 15 mayıs 1940 tarihli ve 2151 numaralı tezkere ile Meclise arz ve Encümenimize havale edilen kanun lâyihası Evkaf umum müdür muavini huzurile tedkik olundu.

Lâyihanın ikinci maddesinde Dahiliye encümeni tarafından yapılmış olan tadile Encümenimize de iştirak edildi.

Havalesi ve hile Bütçe encümenine tevdi bu-

yurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kıldı.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
İstanbul	Malatya	Kastamonu
<i>A. Bayındır</i>	<i>Nasuhi Baydar</i>	<i>H. Dicle</i>
Gaziantep	Kayseri	Kırşehir
<i>A. Aksu</i>	<i>Ömer Taşçoğlu</i>	<i>İ. Özkan</i>
Kırşehir	Malatya	Van
<i>M. Seyfeli</i>	<i>M. Nedim Zabcı</i>	<i>İbrahim Arvas</i>
Zonguldak		
<i>Y. Ziya Özençi</i>		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 31

Esas No. 1/407

14 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

Bina ve arazi vergisi kanunları hükümlerine tevfikan vergiden istisna edilmiş olan hükmî şahıslara aid mukataalı gayri menkullerin kıymetlendirilmesi hakkında Vakıflar umum müdürlüğünce hazırlanmış Başvekâletin 15 - V - 1940 tarih ve 6/2151 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Vakıflar umum müdür muavini ve Maliye vekâleti namına Varidat umum müdürü hazır buldukları halde okundu ve konuşuldu :

Vakıf mahallerin mukataa bedelleri, tapu harçları kanununa tevfikan bina ve arazinin vergi kıymetleri esas tutularak tayin edilmektedir. Bina ve arazi vergileri hakkındaki kanunların bu vergilerden istisna ettikleri bina ve arazinin vergiye matrah olacak kıymetleri de takdir ve tesbit edilmemekte ve buna dayanan mukataa bedellerini tayin imkânı da hâsıl olamamaktadır.

Vakıf idaresinin varidatına müessir olan bu noksanı izale üzere bina ve arazi vergilerinden istisna edilmiş, Devlet, mülhak ve hususî bütçeli idare ve teşekküllerle belediyelere aid, mukataalı binaların kıymet takdiri usulü 3450 sayılı kanunla tesbit ve bilâhare bu kanunun, adı geçen idare ve teşekküllerin bu kabîl arazi ve arsalarına da tatbikî 3709 sayılı kanunla kabul edilmiş ise de bunların haricinde bazı hükmî şahıslar uhdesinde yine bina ve arazi vergilerinden

istisna edilmiş ve kıymet takdiri mevzuu dışın-da kalmış mukataalı gayri menkuller bulunmaktadır.

İşte teklif edilen lâyiha ile bu kabîl hükmî şahıslara aid bina ve arazinin kıymet takdiri usulü vazedilmek istenilmekte olup vakıflar huku-kunun istifasını ve aynı zamanda 2762 sayılı Va-kıflar kanununun 20 senelik tavize aid hükmü-nün işlemlerini temine yarayacak olan lâyiha Encü-menimizce de esas itibarile kabul edilmiş ve Dahiliye encümeninin hazırladığı lâyiha, başlığın-da ve ikinci maddesinde yazı ve tertibe aid de-ğişiklik yapılmak suretile kabul ve Umumî He-yetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Bütçe En. Rs.	Rs. V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	H. Kitabcı
Kâ.		
İstanbul	Bursa	Bursa
F. Öymen	F. Güleç	A. N. Ayas
Elâziğ	Giresun	Gümüşane
M. F. Altay	M. Akkaya	D. Sakarya
İsparta	Kayseri	Kırklareli
R. Ünlü	S. Serim	B. Denker
Konya	Maraş	Mardin
R. Türel	M. Bozdoğan	R. Erten
Samsun	Yozgad	Yozgad
M. A. Yörüker	A. Sungur	S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bina ve arazi vergisi kanunları hükümlerine tevfikan vergiden istisna edilmiş olan hükmi şahıslara aid mukataalı gayrimenkullerin kıymetlendirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1833 sayılı arazi vergi kanununun ikinci ve 1837 sayılı bina vergisi kanununun üçüncü maddeleri mucibince vergiden müstesna tutulmuş olan ve 3450, 3709 sayılı kanunların haricinde kalan hükmi şahıslara aid mukataalı binalarla arazi ve arsaların mukataaları, Vakıflar umum müdürlüğünün alâkalı memurları tarafından takdir olunacak kıymetler üzerinden hesap olunur.

MADDE 2 — Birinci madde uyarınca takdir edilecek kıymetler mahallî vakıflar idarelerince alâkalılara tahriren tebliğ olunur. Konulan kıymeti muvafık görmeyen alâkalılar tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında tebliği yapan idarelere dilekçe ile itiraz ederler. İtiraz vukuunda taraflarca on beş gün zarfında birer ehlihibre tayin olunur. Müddeti zarfında itiraz veya ehlihibre tayin etmeyenlere aid kıymetler iktisabı katiyet eder. Taraflarca tayin olunacak ehlihibrelerce mukadder kıymetler üzerinden tedkikat yapılır. Bu tedkikat neticesinde aynen veya tadilen kabul edilecek kıymetler muteberdir. Aralarında itilâf hâsıl olmadığı surette nafia müdürü bulunan vilâyet ve mahallerde b umüdürlükler, olmayan vilâyet ve mahallerde valiler tarafından intihab ve tayin olunacak bir hakem tarafından en çok bir ay zarfında konacak kıymetler katidir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. E. Saydam	Fethi Okyar	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	P. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. P. Cebesoy	H. Çakar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	M. Erkmek
Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya	N. Topçoğlu	

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Bina ve arazi vergisi kanunları hükümlerine tevfikan vergiden istisna edilmiş olan hükmi şahıslara aid mukataalı gayrimenkullerin kıymetlendirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1833 sayılı arazi vergisi kanununun ikinci ve 1837 sayılı bina vergisi kanununun 3 ncu maddeleri mucibince vergiden müstesna tutulmuş olan ve 3450, 3709 sayılı kanunların haricinde kalan hükmi şahıslara aid mukataalı binalarla arazi ve arsaların mukataaları, Vakıflar umum müdürlüğünün alâkalı memurları tarafından takdir olunacak kıymetler üzerinden hesap olunur.

MADDE 2 — Birinci madde uyarınca takdir edilecek kıymetler mahalli vakıflar idarelerince alâkalılara tahriren tebliğ olunur. Konulan kıymeti muvafık görmeyen alâkalılar tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında tebliği yapan idarelere dilekçe ile itiraz edebilirler. İtiraz vukuunda taraflarca on beş gün zarfında birer ehlihibre tayin olunur. Müddeti zarfında itiraz veya ehlihibre tayin etmeyenlere aid kıymetler katilesir. Taraflarca tayin olunacak ehlihibre mukadder kıymetler üzerinden tedkikat yaparlar. Bu tedkikat neticesinde aynen veya tadilen kabul edilecek kıymetler muteber olur.

Aralarında itilâf hâsıl olmadığı surette mahallin en büyük mülkiye memurunca intihab ve tayin olunacak bir hakem tarafından, en çok bir ay zarfında, konacak kıymetler katidir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Bina ve arazi vergilerinden istisna edilmiş olan mukataah gayrimenkullere kıymet takdir hakkında kanun lâyhası

MADDE 1 — Dahiliye encümeninin birinci maddesi aynen

MADDE 2 — Birinci maddeye göre takdir edilecek kıymetler mahalli vakıflar idarelerince alâkalılara tahriren tebliğ olunur. Konulan kıymeti muvafık görmeyen alâkalılar tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde tebliği yapan idarelere arzuhal ile itiraz edebilirler. İtiraz vukuunda taraflarca on beş gün içinde birer ehli hibreye tayin olunur. Bunların aynen veya tadilen kabul edecekleri kıymetler muteber olur. Ehli hibre arasında mutabakat hâsıl olmazsa mahallin en büyük mülkiye memurunca tayin olunacak bir hakem tarafından, en çok bir ay içinde konulacak kıymet katidir.

Vakıflar idarelerinin tebliğlerine müddeti zarfında itiraz veya ehli hibre tayin etmeyenlere aid gayrimenkullerin kıymetleri katilesir.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.

MADDE 4— Hükümetin dördüncü maddesi aynen